

stitut gør. Den højtærede Minister siger, at de ere faa i Tal. Ja naturligvis, der er paa Finansloven kun Fagskoler for 5 Fag, og de have kun faa Elever, nemlig 300. Derfor faa de ogsaa kun faa Penge, 9—10,000 Kr. De tekniske Skoler derimod ere mange, ogsaa fordi de have Fagskoleelever med, men de faa ogsaa mange Penge, 437,000 Kr. Altsaa, heller ikke det Argument, at den ene Art Skolers Elever ere faa og de andres mange, er noget Argument imod Fagskolerne.

Kun paa een Maade kan jeg finde nogen Mening, som jeg kan være glad ved, i den højtærede Ministers Udtalelser, og det kunde interessere mig meget at høre, om jeg forstaar ham rigtigt. Hvis den højtærede Minister mener, at Fagskolerne bør drages ind under Teknologisk Institut, og hvis han vil skaffe dette de Midler, som han fratager Fagskolerne, saa at det kan overtage Fagskolernes Gerning, saa er det jo noget, der lader sig høre. Tanken er ikke helt ny, og maaske kunde den vinde Bifald, skønt nogen Nødvendighed for den i Fagskolernes Eksistens foreligger der ikke. Men hvis det er Tanken, vil det blive en Udvidelse af Teknologisk Institut til at være en Centralanstalt for Haandværkerens tekniske Undervisning. Instituttet er stiftet af Mestrene og for Mestrene for at skaffe dem Uddannelse i Maskinteknik. Det har allerede udvidet sig saaledes, at det i ret betydeligt Omfang underviser Arbejdere, og der var intet som helst i Vejen for at foretage den næste Udvidelse og lade det komme til at undervise Lærlinge og samle Fagskolerne under sig. Det vilde maaske endogsaa kunne medføre adskillige Fordele, og dersom det er Hensigten med den højtærede Ministers Bemærkninger, skal jeg ikke gøre Indvendinger imod dem. Jeg kunde ønske at vide, om det var det; hvis det kun er Meningen at slaa Fagskolerne ned, vil jeg gentage mine Protester og gøre dem saa stærke som paa nogen Maade muligt, thi det vilde være et Tilbageskridt, som jeg mener, det ikke gaar an at gøre.

Jeg vil gerne gøre nogle Slutningsbemærkninger mere i Almindelighed. Der er forskellige af de faldne Udtalelser her og bl. a. ogsaa den højtærede Konseilspræsidents om Grimen og Hesten, som give mig det Indtryk, at man kan være tilbøjelig til at opfatte mig, som om jeg stod her og talte for egoistiske Smaamesterinteresser, maaske paa Embedsvegne. Jeg vil nu sige, at det er ikke Tilfældet. For det første er jeg i det samme heldige Til-

fælde som andre københavnske Medlemmer her, thi som det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds (A. C. Meyer) forleden gjorde opmærksom paa, findes der ikke Valgkredsinteresser ved Kredsen i København. Det er en stor Behagelighed at være fri for det; det giver Frihed til at hellige sig almene Interesser i højere Grad, end mange andre Medlemmer ere i Stand til. Men det er ogsaa saaledes, at hvis der fandtes egoistiske Mesterinteresser, som vilde gøre sig gældende, behøver jeg ikke at sige, at jeg ikke efter min Stilling er forpligtet til at tale for dem; jeg kan rolig forsikre det høje Ting om, at jeg vilde nægte at tale for dem. Naar jeg taler for disse Ting, som jeg gør, er det af min personlige Overbevisning om, at det er ikke Smaaating, at det er ikke Grimer, men noget, der er betydningsfuldt og af almen, national og kulturel Interesse. Det er endelig heller ikke et Par Hundrede Læredrenge, der er Tale om, som maaske nationalt ere uden Betydning; men det Undervisningsvæsen, jeg taler om her, er det, som i dette Øjeblik er Undervisningsvæsen for 31 pCt. af den danske Befolkning. Det er ikke Mestrene, som specielt blive begunstigede gennem denne Undervisning; men det er Mestrene, som gennem deres Bidrag og Statens Bidrag sørge for Lærlingenes og Svendenes Undervisning. Det ærede Medlem for Skanderborg Amts 1ste Valgkreds (Hans Nielsen) benyttede et Sted i sin Omtale af Teknologisk Institut det Udtryk, at nu fik det en stor Støtte af Arbejderne; han mente, at nu er der mange Arbejdere, som søge dets Undervisning. Det er jo ogsaa paa en vis Maade en Støtte, men det er ingen pekuniær Støtte; af Arbejderne har det ingen pekuniær Støtte, men det bæres af Mestrene og Staten, og det samme er Tilfældet med de øvrige Anstalter, der fyldestgøre Samfundsinteresser. Og jeg gentager her, hvad jeg har sagt tidligere, at det er til Ære for hele den Stand, at den gør det. Saa stor en Procentdel af Befolkningen som det er, har man Lov til at tale for disse Interesser uden at kaldes smaalig, og det er oven i Købet en Procentdel, som stadig væk vokser. Den er naaet til 31 pCt. overfor Landbrugets 38 pCt., men det vil blive mere og mere, det vil ikke være ret længe, inden Tallet er større end Landbrugets. Der er ingen Modsætning derimellem, for det er for en stor Del Landbrugets Sønner, som gaa den Vej, fordi de ikke alle kunne blive Gaardmænd. Men